

Payí Jono xámi eañnarini.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigíáyí nání Jono xámi eañnarini. O Jisaso wiepisagowa worini. Jisaso rixa añnamí nipeyimáná xwiogwí aga obaxí nípwemáná enáná Jono niñweañsáná rixa xweyañí nerí añí yoí Epesasiyo niñweámáná payí rina eañnigini. Ayí Gorixomí diñí sixí uyarigíápa xixe diñí sixí yinítrixinirí níriri earí mimóní uréwapiyarigíáyí rarigíápi arfá miwipa éfrixinirí níriri earí enjigini. Mimóní uréwapiyarigíáyí re rarigíápi nání, “Wará nene inñwápi sipí inñagwi nání Jisaso xwíáyo nemeríná nepa ámá mimónagíriní.” rarigíápi nání nijfá nimónirí “Jisaso nepa ámá nimónimáná emeagíriní.” uréwapiyimnirí ení níriri eañnigini.

Diñí niyimíñí imóniñpí ámáyo umímoaríño nánirini.

¹ Iwamíó xwíarí tñni añna tñni imixiníñiná eno nání —Omí arfá wirane negí siñwí tñ tñni wñirane siñwí wñaxídirane wé tñni íá xirirane enwáorini. Xwiyfá diñí niyimíñí imóniñpí nání neaíwapiyiñorini. ² Diñí niyimíñí imóniñwápi nání sixí neamímoaríñorini. Xegí símímanjé síwá neainfagi siñwí wñiñwá enagí nání neaímeañí mfkone diñí niyimíñí nání mfkí ikiño nání —O eníná dání íníná ápo Gorixo tñni nawíni ñweagíío xegí símímanjé síwá neainñorini. O nání xwiyfápi sopiñíniñí nñworane wáf seararíñwini.

³ Seyíné t́ni aga nawíni xiriniḡwaéne imónirane diḡfí axípiḡni nawíni xirirane yaníwá nání siḡwí wíḡirane arfá wirane eḡwáo nání wáf searariḡwini. None aga diḡfí ná bini nimónirane xiriniḡwáwáú, ayí ápo Gorixo t́ni xewaxo Jisasi Kiraiso t́ni awaú eḡagí nání searariḡwini. ⁴ Diḡfí nífá niḡneainiríná bi onimiápi miḡneainí aga seáyí e neainínfá nání rfwamiḡfí rípi neari seaiapowárariḡini.

“Wfá ókíniḡe eméfrixini.” uriniḡfí nánirini.

⁵ Xwiyfá Jisaso yaḡfí neaiapowáríagi arfá wiḡwá wáf searariḡwápi, ayí rípiḡrini. Gorixo wfániḡfí imóniḡorini. Onimiápi bi aí sfá miyikiniḡorini. ⁶ Ayináni nene “O t́ni nawíni xiriniḡwaénerini.” niḡirirane aí maḡfí niwialkirane sfá yikiniḡe nemeranénáyí, yapfí rariḡwini. Nepaxiḡfí imóniḡípi wí miyariniḡwini. ⁷ E nerí aí nene uyíniḡfí bi mé wfá ókíniḡe xfo ḡweaḡípa nene ení wfá ókíniḡe nemeranénáyí, xfo t́ni nawíni aní xiriniḡwaéne imónirane xfo nene naḡfí imónaníwá nání ragfí xewaxo Jisaso niḡperíná puḡipimi dání íwfí niḡpini yariḡwápi nání igfániḡfí neaeámori yariḡíḡrini. ⁸ Nene “Íwfí bi miyariniḡwaénerini.” niḡiriniḡranénáyí, newaniḡene yapfí éwapíḡnariḡwini. Nepa imóniḡípi bi ífá miḡirariḡwini. ⁹ E nerí aí nene xfoyá arfá eḡe dání íwfí yariḡwápi nání waroparí niḡiranénáyí, o diḡfí uḡwiráripaxí imóniḡípi t́ni xixeni erí wé róniḡfí imóniḡípi t́ni xixeni erí yariḡo eḡagi nání anani íwfí yariḡwápi yokwarimí neaiiri uyíniḡfí yariḡwápi niḡpini igfániḡfí neaeámoiri yariḡíḡrini. ¹⁰ Nene

“Íwí bî meŋwárini.” nîrîni-ranénáyí, “Ámá nîni íwí yarîgíárini.” rîŋomi yapí rarîŋónîŋí wimîxanîrî yarîŋwîni. Xwîyíá o nearîŋîpî bî íá mîxîrarîŋwîni.

2

¹ Gí niaíwîpiayíné, íwí mepa éfrîxîni-rî rîwamîŋí rîpî seyíné nánî eaarîŋîni. E nerî aí wiene íwí neríináyí, arîrá neaiarîŋo ápo Gorîxo tîŋí e nîrómáná yokwarîmí owiinîrî neaurîyarîni. Wé rónîŋí o, ayí Jisasî Kiraiso nánî rarîŋîni. ² O xewanîŋo nîperíiná rîdiyowánîŋí ninîrî xano Gorîxomi nîwîapemîxîrî nánî negí íwí yarîŋwápi yokwarîmí neaiiníá nánî imónîŋorîni. Íwí nene yarîŋwápi-nî maríáí, íwí ámá xwíá rîrî nîrîmîni ami gîmî ŋweagíáyí yarîgíápi nánî enî nîwîapemîxîrî nánî yokwarîmí wiiníá nánî imónîŋorîni.

Ámá Gorîxo tîni ikárîni-gíáyí epaxîpi nánîrîni.

³ Nene xîo sekaxí nearîŋîpîmî nîxîdíranénáyí, wonî wonî dîŋí re yaiwinîpaxenerîni, “Nionî o nánî nepa nîjíá nimónîrî o tîni nawínî ikárîni-ŋáyí wonîrîfani?” yaiwinîpaxenerîni.

⁴ Ámá wo “Nionî o nánî nîjíá nimónîrî o tîni nawínî ikárîni-ŋáonîrîni.” nîrîni-rî aí sekaxí nearîŋîpî xîxenî miyarîŋo enánáyí, yapí rarîŋîrîni. Nepa imónîŋí Gorîxo nearîŋîpî íá xîrarîŋîmanî. ⁵ E nerî aí xwîyíá Gorîxo nearîŋîpî go go nîxîdírînáyí, omî úrapí nerî dîŋí sîxí muyí aga xîxenî píranîŋí dîŋí sîxí uyini. Nene apî neranéná “Gorîxo tîni nawínî ikárîni-ŋwaénerîfani?” yaiwinanîwîni.

6 Ámá wo “Nioni Jisaso tñni nawíni kumixinígwí wonirini.” nirinirínáyí, Jisaso xwá tío nemeríná xano wimóniñpí nipiñi yáriñpa axípi éwinigini. 7 Gí diñí sixí seayináyíné, “O sekaxí siñí bi niriñi ríwamíñí eearini.” miyaiwipani. Iwamíó imóniñiná dani sekaxí Jisaso riñí seyíné nijá imónigíápi —Api xwiyá seyíné ará wigíápirini. Api nani niriñi eearini. 8 E niseariñi aí sá yiniñpi ríxa nideaxa nuri wá ónariñpa Jisaso xewaníño neaiwapiyiniñpi ríxa ónariñagi nani nioni “Sekaxí Jisaso riñpi siñí imónini.” seariñpaxirini. Xami xewaníño yá sekaxí pimi nixídiri yariñagi winirane agwi seyíné nixídiro yariñagá searirane nerane nani “Xwiyá api nepaxíñí imóniñpí ríñi?” yaiwiaríñwini.

9 Ámá wo “Nioni Jisaso neaiwapiyiniñpi nixídiri wá ókiñe emearíñá wonirini.” nirinirí aí xexirímeáyo símí tñni niwirínáyí, sini sá yiniñmíniñí ñweani. 10 Ámá Jisaso neaiwapiyiniñpi tñni xixeni neri xexirímeáyo diñí sixí uyaríñí go go, ayí wá ókiñe niñweari nani xexirímeáyí óreámioapaxí wí wíwapiyariñímani. 11 E neri aí xexirímeáyo símí tñni wiaríñí go go, ayí sá yiniñéniñí imóniñe ñweari añí emeri neríná xegí siñwíyo sá uyiniñagi nani xío gími nani waríñe majá imóniñorini.

*“Ayí rípi nani niseariñi ríwamíñí eearini.”
uríñí naniñini.*

12 Niaíwípiayíné, Jisasi Kiraiso neaiñpimi dani segí íwí yariñgíápi Goríxo ríxa yokwarimí

seaiñf enagf nánf apiayfné nánf nírírf rfwamñf eaarñfñf. ¹³ Ámínáoyfné, soyfné iwamfó imónñfná eño tñf nawínf ikárññro nñfá imónñro enagfa nánf soyfné nánf nírírf rfwamñf eaarñfñf. Ámá sñwarfá rñgfoyfné, soyfné sipí imónñjomf —Ayf oboyf rññño nánf rarñññf. Omf rñxa xopírárf wñfá enagf nánf nionf soyfné nánf nírírf rfwamñf eaarñfñf. Niaíwfyfné, seyfné ápo Gorixof tñf nawínf ikárññro nñfá imónñro enagfa nánf seyfné nánf nírírf rfwamñf eaarñfñf. ¹⁴ Ámínáoyfné, soyfné iwamfó imónñfná eño tñf nawínf ikárññro nñfá imónñro enagfa nánf soyfné nánf nírírf rfwamñf eaarñfñf. Ámá sñwarfá rñgfoyfné, soyfné Jisasomf nuxfdiróná enf sñxf eánñro xwñyfá Gorixoyápf aumaúmñf inñro sipí imónñjomf xopírárf wñro egfá enagf nánf soyfné nánf nírírf rfwamñf eaarñfñf.

¹⁵ Seyfné amñpí sipí xwñfá tñyo dññf yarñgñápmñf dññf sñxf muyipa ero amñpí nññf xwñfá tñyo weñño dññf sñxf muyipa ero éññññf. Amñpí xwñfá tñyo dññf yarñgñápmñf go go dññf sñxf nuyirñnýf, ápo Gorixomf dññf sñxf muyinññf.

¹⁶ Ayf rñpñf nánf seararñññf. Amñpí xwñfá tñyo dññf yarñgñápf fwñf nánf feapá wñnarññpñranñf, sññwñf fwñf wñnarñgñápmñranñf, “Amñpí xwé tññáonññññf?” nñyainñññf seáyñf e menarñgñápmñranñf, apñf nñpññf ápo Gorixoyá dññño dññf yarñgñámanñf. Sipí xwñfá tñyo dññf imónññf yarñgñá enagf nánf seararñññf.

¹⁷ Amñpí sipí xwñfá tñyo dññf yarñgñápf anñpá nñmóga urñf feapá nñwinññf “Apñf nionñyá enáná ananññññf.” yaiwñarñgñápf apñf enñf anñpá nñmóga

uri eníá enagí aiwí ámá Gorixo “E éríxini.” yai-wiaríñíþimí xídarígtáýf aníþá wí mimóní aníñf íníná ñweapírfá enagí nání amíþí xwíá tíyo eníþimí dñf sixí muyipa éríxini.

Ámá Kiraisomí xopírárí wianíro yarígtáýf yapí wíwapiyipríxiniñí uríñf náníñini.

¹⁸ Gí niaíwíyíné, sía yoparíyí imóníníná ríxa rínárini. Eníná dání aríá re wiñwáþí tñí xixeni “Ámá Kiraisomí xopírárí wimíñíñí yaríño ríxa níbiníárini.” aríá e wiñwáþí tñí xixeni agwí ríná ámá Kiraisomí xopírárí wianíro yarígtáýf ríxa nimóníro ñweañoí. Ayí ríxa nimóníro yaríñagíá sñwí níwíñirane nání “Sía yoparíyí imóníníná ríxa rínáríani?” yaiwiñwíni. ¹⁹ Ámá ayí xámí none tñí nawíni nerímeánayirane aí nepa none tñí nawíni mimónípa nero nání þíni níneawiárími ugíárini. Ayí nepa none tñí kumíxíniñwáyí nimóníro sñwíñíyí, none tñí ananí ñweaaníro egíárini. E nerí aí “Ayí negí imónígtáýf wí meníni.” yaiwianí nání þíni níneawiárími ugíárini. ²⁰ Seyíné ayíñíñf imónígtá wiyínémani. Goríxoyá kwíyíþí ríxa seaainíñíyíné enagíá nání xwíyíá nepaxíñf imóníñíþí nání seyíné ríxa níjíárini. ²¹ “Nene sñí majíá imóníñagwí nání ríwamíñf ríþí nearí mónaparini.” ríseaimónarini? Oweoí, seyíné ríxa níjíá nimóníro “Xwíyíá nepaxíñf imóníñíþí íá níxíñíñíþimí dání wí yapí ríþaxí meníni.” níjíá e ení imóníñagíá nání ríwamíñf ríþí eaaríñini. ²² Xwíyíá yapí raríño, ayí goríni? Amíþí wí nání raríño

maríái, sa “Ámá yeáyí neayimixemeanía nání Gorixoyá dñí tñí aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rariñwáo Jisasomani.” rariño, ayí oríni. Kiraisomí xopíraráí wimínirí yariñoríni. Xanomí tñí xewaxomí tñí niwaúminí ríwí umonjoríni. ²³ Ámá gíyí gíyí xewaxomí ríwí numorínáyí, ayí xanomí ení ríwí umoariñoi. Gíyí gíyí xewaxo nání “Yeáyí neayimixemeanía nání urowárénapíñoríani?” niyaiwiro numímínirínáyí, ayí xanomí ení umímínariñoi. ²⁴ Seyíné xwíyíá Jisaso nání iwamíó dání aríá wigíápi pñí miwiárípa nero dñí íá xirírixíni. Aga xixeni e nerónáyí, xewaxo tñí nawíní imóníro xano tñí ení nawíní imóníro epíríáriní. ²⁵ Xewaníño mimáyo dání nearíñípi, ayí rípiríni, “Seyíné e nerónáyí, dñí niyímíñí tígíáyíné imónípiríáriní.” nearíñípiríni. ²⁶ Payí rínamí xámí eáápí ámá xwíyíá Jisaso nání ríñíñípi yapí seaíwapíyaníro yarígíáyí nání níríri eááriní. ²⁷ Seyíné ayíñíñí imónígíá wiyínémani. Kwíyí Gorixoyá seaáiníñípi ríáníñí mimóní sñí aí tñí enjagía nání ámá wí searéwapíyipaxíyínémani. E nisearíri aí kwíyí seaáiníñípi amípi nñí Kiraiso nání dñí mopaxí imóníñípi nání niseainírná yapí bi mimóní nepaxíñí imóníñípiní seainaríñí enjagí nání agwí xegípi niseaíga urí xámí niseaíga urí enípi tñí xixeni nero Kiraisomí xaíwí íá uxirírixíni.

“Ámá Gorixoyá imónígíáyí íwí néra warígíámani.” uríñí náníriní.

²⁸ Gí niaíwípiayíné, o siñáni nimóníri weapána peayí níneauníri wará saríwá mímáriní

newiár+imón+irane éf roan+fwá nán+ omi xaiw+
 fá ux+rí+r+x+ni. ²⁹ Sey+né “Gor+xo wé rón+ηor+ni.”
 niyaiwiro nijfá imón+ηagfá nán+ r+pi eni aga
 nijfá imón+paxf+y+nér+ni, “Wé rón+ηf yar+igfá g+yf
 g+yf, ayf Gor+xo o xegf emeanf+y+r+ni.” Nijfá e eni
 imón+paxf+y+néx+ni.

3

¹ Ai á má tiy+né r+pi nán+ diηf omoaneyi.
 Ápo Gor+xo bi on+miápi marfá+ni, diηf ayá
 wí sixf ni+neyiri nán+ “Gf niaíw+y+nér+ni.”
 nearar+ni. Xfo nearar+η+pi nepa e imón+ηagwi
 nán+ nearar+ni. Ayf r+pi nán+ á má xw+fá
 tfo dánf+yf nene Gor+xoyá niaíwene eηagwi
 nán+ mí m+neaóm+x+ηo+. Ayf xfo tfn+ nawíni
 nikár+n+ro nijfá mimón+igfáyf eηagfá nán+ mí
 m+neaóm+x+ηo+. ² Gf diηf sixf seay+ηáy+né,
 ayf mí m+neaóm+x+fágfá aiwi nene xfo+yá
 niaíw+ imón+ηwaéner+ni. Rfwená ar+re
 imónan+f+wápi s+ni wfá m+neaókiamón+ηagi
 aiwi nijfá re imón+ηw+ni, “Kiraiso siηáni
 ni+neaímón+r+ni weapaná xfo imón+η+pa nene
 eni axf+pi imónan+f+wár+ni.” Nijfá e imón+ηw+ni.
 Xfo imón+η+pi iná dán+ni aga xi+xeni siηw+
 w+nan+f+wá eηagi nán+ rar+η+ni. ³ Á má Kiraiso
 neaíménapáná xfo imón+η+pi oimónaney+n+r+
 wen+ηf ner+ni ηweaar+igfá ayf ayf nfn+ r+pi
 yar+igfár+ni. Xewan+ηo awiaxf imón+η+pa axf+pi
 oimónaney+n+ro wigf xwioxfyo igfán+ηf neámori
 nanf im+x+nar+igfár+ni. ⁴ Á má fwf néra war+igfá
 ayf ayf nfn+ Gor+xoyá sekaxf rin+η+pi xórór+
 yar+igfár+ni. fwf á má néra war+igfápi, ayf pípi

maríái, sa Gorixoyá sekaxí riniñipimi xórórí yarigápirini. ⁵ Ripi nání seyíné niñía imóniñoi. Kiraiso —O íwí bi meñorini. O íwí nene yariñwápi yokwarimí neaiimniri nání xwía tíyo nene tíñí e biñinigini. ⁶ Ayináni áamá Jisaso tíni kumixinigáayí íwí néra warigámani. E neri aí áamá íwí néra warigáayí “Jisaso Gorixomi xewaxoríani?” niyaiwiro nepa xfo tíni nawini kumixinarigámani. ⁷ Gí niaíwípiayíné, áamá yapí rarigáayí xe niñiro yapí oneaiwapiyipoyiniri siñwí mawinipa érixini. Áamá wé róniñí imóniñipi néra warigáayí Kiraiso wé róniñí imóniñipa axípi imónigáayirini. ⁸ E neri aí áamá íwí yarigáayí oboyáyirini. Eníiná íwí iwamíó néra biño, ayí obo enagi nání oyá imónigáayirini. Gorixomi xewaxo ripi emniri nání biñinigini. Obo íwí aríki neri ámayí eni axípi érixiniri wíwapiyariñipi píru urakimniri nání biñinigini. ⁹ Ayináni áamá Gorixo xegí tímeaníyíniñí nimónirínayí, oyá diñipi íkíkí wiñagi nání íwí néra warigámani. Ayí Gorixo xegí tímeaníyíniñí imóniñagía nání aga íwí néra upaxí mimóniñoi. ¹⁰ Ripimi dání anani áamá mí niwómixiro “Tiyí niaíwí Gorixoyaríani? Tiyí oboyaríani?” yaiwipaxirini. Áamá siwí wé róniñí imóniñipi miyaríñagía niwiniríná “Ayí Gorixo tímeaníyíniñí imónigáayí wímani.” yaiwipaxirini. Áamá xexirímeáyo diñí sixí muyaríñagía niwiniríná eni “Ayí Gorixoyá imónigáayí wímani.” yaiwipaxirini.

Xexirímeáyo diñí sixí nuyiríná epaxípi

nánirini.

¹¹ Iwamfó imóniñiná dáni xwiýfá Jisaso yanj neaiapiñf none searéwapiyaríná arfá neaigfápi, ayf ríþrini, “Xexíxexirfmeáyfne xixe diñf sixf yinírxini.” Arfá neaigfápi, ayf apirini. ¹² Api nixdíranená Keno —O sipí imóniñoyáorini. Xegf xogwáomi pikíxwirfó enorini. O enjpa axípi mepa oyaneyi. “Xogwáomi ayf nánf rfa pikinínigini?” yaiwiarífápi píþrini? Xfo xegf yaríñþi sipí imóniri xogwáo yaríñþi wé róniñf imóniri enagf nánf símf tñni niwiri pikinínigini. ¹³ Ayináni gf nrixímeáyfne, seyfne eni áamá Gorixoyá mimónífáyf símf tñni seaiaríñagfa niwinirónáyf, ududf mepani. ¹⁴ Nene negf nrixímeáyo diñf sixf nuyirane nánf nijfá re imóniñwini, “Óf áamá aníñþírfá nánf imóniñfými þni niwiármi óf diñf niymíñf imóniþírfá nánf imóniñfými nixdírane yaríñwini.” Nijfá e imóniñwini. E nerf aí áamá xexirfmeáyo diñf sixf muyarífáyf, ayf diñf niymíñf tífá mimónf sinf óf aníñþírfá nánf imóniñfými xídaríñoi. ¹⁵ Áamá xexirfmeáyo símf tñni wiaríñagfa niwinirónáyf, “Ananirini.” riyaiwiaríñoi? Oweoi, nene nijfá re imóniñwini, “Áamá þikiarífá giyf giyf diñf niymíñf meapírfá nánf mimóniñoi.” Nijfá e imóniñwini. ¹⁶ Píþi nánf diñf nimoríñþimi dánf “Ámáyo diñf sixf nuyiríná epaxípi, ayf apírfani?” yaiwipaxírfini? Sa Jisaso nene yeáyf neayimíxemeámíñri nánf míñf niwiniríná enjþi nánf diñf nimoríñþimi dánf nene “Ámáyo diñf sixf nuyiríná o enjpa e epaxírfani?” yaiwiñwini. Ayináni nene eni

nirixímeáyo arirá wiani nání mññí niwiniranená aí “Ayí ananirini.” yaiwíwanigini. ¹⁷ E nerí aí ámá amípi mimúroniññí wo xegí xexirímeá wo amípi nání dñwí ikeamónariñagí niwinirí aiwí sipiáá sía nitinirí amípi bí mññí miwipa nerínáyí, o arige nerí “Nioní Gorixomi diññí sixí uyiññí.” ripaxirini? ¹⁸ Gí niaíwípiayíné, negí nirixímeá dñwí ikeamónariñagí niwiniranená pñnéni nurirane “Diññí sipí niarini.” murípa éwanigini. Aga xwioxíyo dání diññí sixí nuyirane arirá wíwanigini.

“Apí neríná Gorixoyá siñwíyo dání wará saríwá márini paxímaní.” uríññí nánirini.

¹⁹ Ámáyo aga xwioxíyo dání diññí sixí nuyiríññipi mññí dání re niyaiwirí niññí imóniñwini, “Gorixoxo, nepaxiññí imóniñoyáyí imóniñwá wienerñani?” niyaiwirí niññí imóniñwini. Ayí rípi nánini diññí nimoranená Gorixoyá símimaníyo dání anani diññí wía neaónipaxirini.

²⁰ “Ámáyo arirá niwiríná Jisaso tññí xixeni miyaríñáonirini.” niyaiwinirane xwiyíá meárinaríñwá aí Gorixoxo nene diññí e yaiwinaríñwápimi seáyí e wimónirí amípi nññí nání niññí imónirí eno enagí nání nene nepa ámáyo diññí sixí uyaríñwápí nání niññí ení nimónirí nání xwiyíá mñneameárínñí enagí nání nene anani diññí wía neaónipaxirini.

²¹ Gí diññí sixí seayiñáyíné “Ámáyo arirá niwiríná Jisaso tññí xixeni miyaríñáonirini.” niyaiwinirane xwiyíá mñmeárinípa neranénáyí, Gorixoyá siñwí tññí e wará saríwá mñmáriní

n̄iyop̄iyár̄iri ²² x̄fomi am̄ip̄i bi nán̄i yar̄iñ̄f wíáná anan̄i x̄ixeni neaiapar̄iñ̄f̄r̄ini. Aȳf r̄ip̄i nán̄i neaiapar̄iñ̄f̄r̄ini. O sekax̄f r̄iñ̄f̄pimi x̄fdirane am̄ip̄i x̄fo “É̄f̄rix̄ini.” wimónar̄iñ̄f̄pimi erane yar̄iñ̄agwi nán̄i neaiapar̄iñ̄f̄r̄ini. ²³ Sekax̄f m̄fk̄f imón̄iñ̄f Gor̄ixo near̄iñ̄f̄p̄i, aȳf r̄ip̄i nán̄i rar̄iñ̄ini. Seȳfné xeḡf xewaxo Jisasi Kiraisomi d̄iñ̄f w̄ikw̄roro x̄fo sekax̄f near̄iñ̄f̄p̄i t̄fni x̄ixeni x̄ixe d̄iñ̄f s̄ix̄f yin̄iro é̄f̄rix̄ini. ²⁴ Ámá Gor̄ixo xeḡf sekax̄f r̄iñ̄f̄pimi x̄fdar̄iḡfá ḡiȳf ḡiȳf, aȳf Gor̄ixo t̄fni naw̄in̄i imón̄iro x̄fo en̄i aȳf t̄fni naw̄in̄i imón̄iro eñ̄oi. Aȳf r̄ip̄imi dán̄i “Gor̄ixo nene t̄fni naw̄in̄i rimón̄iñ̄w̄ini?” yaiwiar̄iñ̄wár̄ini. Gor̄ixo xeḡf kw̄iȳf̄p̄i s̄ix̄f neam̄im̄on̄f̄ eñ̄agi nán̄i “O t̄fni naw̄in̄i r̄fá imón̄iñ̄w̄ini?” yaiwiar̄iñ̄wár̄ini.

4

Kw̄iȳf Gor̄ixoyá̄pimi t̄fni s̄ip̄ipimi t̄fni m̄i óm̄ixar̄iñ̄wá̄p̄i nán̄ir̄ini.

¹ Ḡf d̄iñ̄f s̄ix̄f seaȳiñ̄áȳfné, ámá “Kw̄iȳf t̄ñ̄áon̄i eñ̄agi nán̄i rar̄iñ̄ini.” rar̄iḡfá n̄iyon̄i ar̄fá m̄iwipa nero mimón̄f w̄fá rókiamoar̄iḡfá obax̄f xw̄fá t̄fyo emear̄iñ̄aḡfá nán̄i “Kw̄iȳf ap̄t̄ nepa Gor̄ixo t̄ñ̄f e dán̄i b̄iñ̄f̄p̄ir̄fani? Gor̄ixo t̄ñ̄f e dán̄i m̄ib̄iñ̄f̄p̄ir̄fani?” yaiwian̄i nán̄i iwam̄fó im̄im̄f w̄ir̄ix̄ini. ² Iwam̄fó im̄im̄f n̄iwir̄fná r̄ip̄i rar̄iñ̄aḡfá n̄iw̄in̄ir̄fná “Kw̄iȳf Gor̄ixoyá̄p̄i t̄ñ̄o r̄fá rar̄ini?” yaiw̄ir̄ix̄ini. Kw̄iȳfyo dán̄i n̄ir̄ir̄fná “Jisasi Kiraiso ámá nimón̄ir̄i nene t̄fám̄ini b̄iñ̄iniḡini.” rar̄iñ̄aḡfá n̄iw̄in̄ir̄fná “Kw̄iȳf Gor̄ixo t̄ñ̄f e dán̄i b̄iñ̄f̄pimi dán̄i r̄fá rar̄ini?” yaiw̄ir̄ix̄ini. ³ E ner̄i āi kw̄iȳf xeḡf bim̄i dán̄i

niriríná “Jisaso áamá nimónirí nene t́ámíní b́iníniginí.” ḿiripa yarínaǵa ńwíniríná “Kwíýf apí Gorixoxo t́ínj e dání b́inípimani.” yaiwíríxini. Áamá kwíýf ayo dání rariǵáyf Kiraisomi xopírarf wimínirí yarínjo t́ini aní nawíní imóniǵáyfíní. Eníná “O ńbinífaríní.” arfá e wigfó agwi ríná ríxa ńbírí xwíá t́yo yaríní. ⁴ E nerí aí ǵf niaíwípiayíné, seyíné Gorixoyáyiné enaǵa nání mimóní wfá rókiamoariǵáyf yapf seaíwapíyaníro seaíaǵa aiwi ríxa xopírarf wigfáríní. Kwíýf seyíné seaínínjípí obomí — O áamá Gorixoxomí d́inj ḿiwíkwíroariǵáyf xfo t́ini nawíní imóniǵoríní. Omí kwíýf seyíné seaínínjípí seáyí e wimónínagí nání ayo xopírarf wigfáríní. ⁵ “Jisaso nepa áamá nimónirí nene t́ámíní ḿb́iníniginí.” rariǵáyf Gorixoxomí paimímf wiariǵáyf t́ínjmí dání imóniǵáyfíní. Ayínání xwíýfá wigf nírírná xwíýfá Gorixoxomí paimímf wiariǵáfipimí dání rariǵá nání wigf imóniǵáyf ayo arfá wiariǵáríní. ⁶ E nerí aí none Gorixoyá imónínagwi nání áamá o t́ini nawíní ikáríniǵáyf none arfá neaiariǵáríní. Áamá o t́ini nawíní mikáríniǵáyf none arfá neaiariǵáfamaní. Ayo dání re yaiwiarínwáríní, “Kwíýf nepaxínj imónínjyó dání rariǵáyf mí nómíxirí ayf t́yírfaní? Kwíýf yapf imónínjipimí dání rariǵáyf mí nómíxirí ayf t́yírfaní?” yaiwiarínwáríní.

“Xixe d́inj síxí yinífríxini.” urínj nánirini.

⁷ Gf d́inj síxí seayínáyiné, xixe d́inj síxí yiníwaniginí. Ayf rípí nání raríní. Áamá

wiyo diñf sixf nuyiranená Gorixo yariñpa axípi yariñwá enagí nání rariñini. Ayf rípi nání eni “Xixe diñf sixf yinírixini.” rariñini. Diñf sixf uyarígtá ayf ayf níni Gorixo xegf tímeanfíní imóniro o tíni nawíni nikáríniro nijfá imóniro egfáyf enagfá nání rariñini. ⁸ E nerí aí amípi o yariñpi xfo ámáyo diñf sixf nuyiríñpimi dání yariñf enagí nání ámá wigf wíniyo diñf sixf muyipa yariñgtá gíyí gíyí, ayf Gorixo tíni nawíni nikáríniro nijfá imónígtáymani. ⁹ Gorixo xfo rípi neríñpimi dání diñf sixf neayaríñpí neaiwapíyiniñini. O xegf niaíwí siñfíní émiaonjo neaiináfipimi dání nene diñf niyímiñf imóníñpi meanfá nání xwáfá tíyo wírenapiñini. ¹⁰ Rípi nání diñf nímoranéná “Ámáyo diñf sixf nuyiríná epaxípi, ayf apíríani?” yaiwipaxíni. Nene Gorixomi diñf sixf nuyirane enwápi marfái, sa xewaniño nene diñf sixf níneayirí xewaxo negf íwí yariñwápi yokwarími neaiinfa nání wírenapiñpi nání rariñini. ¹¹ Gf diñf sixf seayináyíne, Gorixo nene diñf sixf xwapí ayá wí níneayirí e neaiñf enagí nání xexíxexírímeaéne eni xixe diñf sixf yiníwaníni. ¹² Ámá Gorixomi siñwí bí míviniñfá aiwí xexíxexírímeaéne xixe diñf sixf niyiniñanénáyí, Gorixo tíni nawíni imóníñagwí nání xfo ámáyo úrapí mívikarf píraníñf diñf sixf uyaríñpa axípi diñf sixf yinaníwini. ¹³ Rípi nání diñf nímoranéná “Xfo nene tíni imónirí nene xfo tíni imónirane enwini.” yaiwipaxíni. Xegf kwíyípi neaiapiñf enagí nání diñf e yaiwipaxíni. ¹⁴ Apo Gorixo

xegí xewaxo áamá xwíá tíyo ηweagíá nıyonı yeáyı uyımıxemeáwınıgıınırı wıřénapána neaımeanıı mıfkone, sıηwı wınıηwáone xwıyıá rıpi seararıηwını. ¹⁵ Áamá “Jısaıo nıaıwı Gorıxoyáorını.” rarıgıá gıyı gıyı Gorıxo áamá e rıáyı tını nawını imónırı ayı xıo tını nawını imónıro eηı. ¹⁶ Ayınánı nene dıηı “Gorıxo aga dıηı sıxı neayarını.” yaiwıanı nánı nıneaıpımónırı nıjıá imónıηwını.

Pı pı Gorıxo yarıηıpi sa dıηı sıxı nuyırıηıpımı dánı yarıηı eηagı nánı áamá wıgı xexırımeáyo anıηı mıńı dıηı sıxı uyarıgıáyı, ayı Gorıxo tını nawını imónıro xıo enı ayı tını nawını imónıro egıáyırını. ¹⁷ Nene sıá Gorıxo áamá nıyonı mı ómómıxımı enıáyımı wará sarıwá mımárını ananı ewıárımónanıwá nánı negı nırıxımeáyo úrapı mıwıkarı pıránıηı dıηı sıxı uyıwanıgını. Kıraıso xwıá tıyo nıηwearıná nımónırı eηıpa nene enı xwıá tıyo nıηwearanéná axıpi nımónırane yarıηwá eηagı nánı ananı e yanıwárını. ¹⁸ Áamá wıgı xexırımeáyo dıηı sıxı nuyıróná Gorıxo nánı wáyı wı wınarıηımanı. Dıηı sıxı nuyıróná úrapı wı mıwıkarı aga xıxenı naηını nuyırónáyı, wáyı bı mıwını sáyı ikárınarıgıárını. Mıfkı áamá Gorıxo nánı wáyı wınarıηı, ayı rıpi nánırını. “Gorıxo nıonı gı sıpı yarıηápi tını xıxenı sıpı nıkarınıárıanı?” nıyaiwıro nánı wáyı wınarıηırını. Wáyı wınarıηıyı xexırımeáyo sıńı dıηı sıxı xıxenı mıyarıgıá eηagı nánı rarıηını. ¹⁹ Gorıxo nene xámı dıηı sıxı neayıηı eηagı nánı nene enı nırıxımeáyo dıηı sıxı uyarıηwárını. ²⁰ Áamá wo

“Gorixomi dñj sïx uyiñáonirini.” niriniri aï xexirfmeáyo símf tñni niwirfnáyf, yapf rarñjorini. Ayf rïpi nãni rarñjini. Xexirfmeáyo sñjwf niwiniri aï dñj sïx muyipa nerfnáyf, o arige nerf Gorixo, áma sñjwf miwinigfomi dñj sïx uyipaxf imónini? Oweot. ²¹ Sekaxf o nearñjïpi, ayf rïpirini. Áma Gorixomi dñj sïx uyarigfã giyf giyf, xexirfmeáyo eni dñj sïx uyírixini.

5

“Dñj wikwíroarigfáyf xegf tmeañyo dñj sïx uyarigfãrini.” urñj nãnirini.

¹ Áma “Nene yeáyf neayimixemeanfa nãni Gorixoyã dñj tñni arfowayã xwfã piãxïyo dãnï iwiaronfoyf rarñjwão Jisasorfãni?” niyaiwiro dñj wikwíroarigfã giyf giyf, ayf niaíwf Gorixo xegf emeanjyfnñj imónigfáyf rini. Áma xano Gorixomi dñj sïx uyarigfã giyf giyf xegf emeanjyo eni dñj sïx uyarigfãrini. ² Rïpi nerñjïpimi dãnï anani dñj “Niaíwf Gorixo xegf emeanjññj imónigfãyo dñj sïx uyarñjwaénerfãni?” yaiwinipaxf rini. Xfomi dñj sïx uyirane xegf sekaxf nearñjïpimi xfdirane neranénáyf, anani dñj e yaiwinipaxf rini. ³⁻⁴ Xfomi aga dñj sïx nuyiranénã pípi epaxf marfãi, xfoyã sekaxf rinñjïpimi xfdipaxf enagf nãni rarñjini. Niaíwf Gorixo xegf emeanjññj imónigfáyf siwf sipi xfomi paimimf wiarigfã imónñjïpimi xopirãrf wiarigfã enagf nãni

xfo sekaxf neariŋfp̄i nene ni xfdiranená ayf rfa tŋf xfdipaxf wí mimóniŋfp̄irini. Ripini nerfná siwf sipí Gorixomi paimimf wiarigfa imóniŋfp̄imi xopiráf wiarŋwárini. Jisasomi diŋf ni wikwíroriŋfyo dáni api yarŋwárini.

“Diŋf wikwíroarigfáyf sopiŋf Gorixo wófp̄i arfa wiarigfárini.” urŋf nánirini.

5 “Ámá siwf sipí Gorixomi paimimf wiarigfa imóniŋfp̄imi xopiráf wiarigfáyf giyírfani?” miyaiwipani. Ámá “Jisaso niaíwf Gorixoyáorfani?” niyaiwiro diŋf wikwíroarigfáyf anani xopiráf wiarigfáyfirini. 6 “Niaíwf Gorixoyáorfani?” oniaiwípoyiniri iniigfyo wayf meari ni perfná ragf puri enjo, ayf Jisasi Kiraisorini. O “Gorixomi xewaxorfani?” oniaiwípoyiniri nani nerfná wayfni meañfmani. E oniaiwípoyiniri wayf meari xegf ragf puri enjigini. 7 Gorixoyá kwíyfp̄i niri rfná nepáni r̄ipaxfp̄i enagf nani negf xwioxfyo dáni áwanf réniŋf nearariŋfp̄i, “Kiraiso apiaú nerŋfp̄imi dáni xewanŋo nani siwá neainimniri enfp̄i, ayf neparini.” nearariŋfp̄i arfa owianeyi. 8 Ayinani “Jisaso Gorixomi xewaxorfani?” yaiwiani nani sopiŋf neawariŋf biaú bi, ayf r̄ipiaú r̄ipirini. Kwíyfp̄i nearariŋfp̄i t̄ni iniigfyo wayf mearfná imóniŋfp̄i t̄ni xegf ragf ni puri péaná imóniŋfp̄i t̄ni biaú bi imóniŋf apirini. Apiaú api sopiŋf ni neaorfna xegf bi xegf bi oyaiwípoyiniri neaiwapiyariŋfmani. Axfp̄ini oyaiwípoyiniri neaiwapiyariŋfirini. 9 Ámá pí pí nani sopiŋf neaófapi anani arfa

wiarinwáriní. Ayínání Gorixo sopiní neaópi seáyí e imóninagí nání api ení arfá owianeyinrí searariní. Gorixo xewaniño sopiní neaópi, ayí pípi nání marfái, ayí xegí xewaxo nánirini. ¹⁰ Gorixo xewaxomi diní wikwíroarigfá gíyí gíyí o xegí xewaxo nání sopiní wópi wigí xwioxíyo dání “Aga nepariní.” yaiwiarigfáriní. E nerí aí Gorixomi diní m+wikwíroarigfáyí “O sopiní neaópi nepamaní.” niyaiwiro nání réniní urarigfáriní, “Yapí rariniyí woxirini.” urarigfáriní. ¹¹ Xwiyfá Gorixo sopiní neaópi, ayí rípirini. O diní niyimíní imóninípi ríxa neaiapiníriní. Diní niyimíní imóniní api nání xegí xewaxo mfkí ikiño enagí nání ¹² ámá xewaxo tñí kumixinígáyí diní niyimíní imóniní api tígáyíriní. E nerí aí xewaxo tñí nawini m+kumixinígáyí ayí diní niyimíní imóninípi tígáyímani.

Yoparípi nuriríná uriní nánirini.

¹³ Nioni seyfné, Gorixo xewaxomi diní wikwíroarigfáyíné “Nene diní niyimíní imóninípi tñwaénerfani?” niyaiwiníro nijfá imóninípi nání payí rina nearí mónapariní. ¹⁴ Nene rípi nerane nání Gorixo sinwí aníne dání wará sarfá mímáriní newiárimóniní yarinwáriní. Xfo e neaiwiniíniní yariní n#wiranéná negí diníyo dání bi murí xfo wimónarinípi tñí xixeni yariní n#wirane nání “Arfá xixeni n#neainínoí.” yaiwiarinwáriní. ¹⁵ “Omí yariní n#wiranéná pí pí nání yariní wiarinwápi xixeni arfá n#neainínoí.” niyaiwirane nijfá e imóniníagwi nání diní rípi

eni “Negí yaríñf wiariñwápi ríxa neaimónini.”
 yaiwipaxíriní. ¹⁶ Ámá gíyí gíyí xexirímeáyí
 wo íwí aníni míxínífa nání mimóniñf bí éagi
 niwiniro Goríxo yokwarímí owiiniñf yaríñf
 niwirónáyí, Goríxo wigí yaríñf wíápi aríá
 niwiri íwí aníni míxínífa nání mimóniñf bí
 éomi dñf niyimíñf imóniñfpi uñwiráriní.
 E niseariñf aí íwí ámá aníni míxínípi rífa
 nání imóniñf bí ení wení. Nioni “Ámá íwí
 api éfáyo Goríxo yokwarímí owiiniñf yaríñf
 wííríxini.” misearariñf. ¹⁷ Pí pí sípí ámá
 yarígápi níni íwí yarígápi imóniñagi aiwí
 nípiñf aníni míxínípi rífa nání mimóniñagi nání
 rariñf.

¹⁸ Nene níjía re imóniñwini, “Ámá Goríxo xegí
 tímeaññf imónigíáyí íwí néra warígámani.
 Goríxo emeano —Xewaxo nání rariñf. O
 ámá ayo píraníñf umeariñagi nání sípí imóniño
 wí xwírá wikíxeariñfmani.” ¹⁹ Níjía re ení
 imóniñwini, “Ámá xwíá tíyo dánf —Ayí Goríxomi
 dñf míwíkwíroarígáyíriní. Ayí níni sípí
 imóniñomi ínimi wuríniñagífa aí nene ámá
 Goríxoyá imóniñwini.” ²⁰ Rípi nání ení níjía
 imóniñwini, “ ‘Ñwíá nepaxíñf imóniño, ayí
 Goríxoríani?’ wíaiwiani nání xegí xewaxo nene
 táfamini níbiríná o nání níjía neaiapíñf. Nene
 ríxa xegí xewaxo Jisasi Kiraiso tñf nawíni
 nimónirane nání xano, Ñwíá nepaxíñf imóniño
 tñf ení axípi nawíni imóniñwini. O ení Ñwíá
 aga nepaxíñf imóniñorini. Dñf niyimíñf tíñwápi
 neaiaparíño, ayí orini.” ²¹ Gí niaíwípiayíné,
 nene níjía e imóniñagwi nání ñwíá imóniñpiami

diní wíkwíropírixiniri sewaniníyíné awíniní
meḡweáníírixiní.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051